

Spoorwegwet 202X

Modernisering van de spoorwegregelgeving

Tour d'Horizon

Adriaan Hagdorn /NS Legal
7 september 2021

Waarom?

- Advies Raad van State januari 2016 bij wetsvoorstel implementatie Vierde Spoorwegpakket (veiligheid en interoperabiliteit)
- Huidige regelgeving sluit op onderdelen niet (meer) goed aan bij systematiek, indeling en bewoordingen Europese regelgeving
 - begrip spoorwegonderneming
 - bestuurlijke indeling in hoofd-, lokaal- en bijzonder spoor past niet in Europese systematiek
- spoorwegwetgeving is sedert 2005 veelvuldig gewijzigd waardoor *patchworkwetgeving*

Waarom?

- Onvoldoende overzichtelijk
- Niet flexibel en niet toekomstbestendig (o.a. stadsregionaal vervoer)
- Veel is nu op wetsniveau geregeld waardoor implementatie nieuwe Europese richtlijnen tijdrovend is met risico infractieprocedures

Wat gaat er veranderen?

- Spoorwegwet (trein) en Wet lokaalspoor (tram en metro) worden gebundeld in één nieuwe wet
- De huidige 18 AMvB's worden gebundeld in één AMvB
- De huidige 14 MR's worden gebundeld in één MR
- Delen Wet personenvervoer 2000 komen in Spoorwegwet 202x
Open toegang
- Delen Wet geluidhinder komen in Spoorwegwet 202x
Trillingen en geluid (uitwerking in lagere regelgeving)

Wat gaat er veranderen?

- 'Herschikking': er wordt in beginsel géén nieuwe regelgeving of normering beoogd
- Gewijzigde naamgeving spoorwegen
 - Rijksspoorwegen
 - Lokale spoorwegen
 - Private spoorwegen
- Acht verschillende 'gebruiksfuncties' (op digitale spoorkaart)
- Ontkoppeling gebruiksfuncties en huidige (bestuurlijke) governance

Minister	hoofdspoorwegen
Regionaal bestuur	lokale spoorwegen
Eigenaar	bijzondere spoorwegen

Wat gaat er veranderen?

- Specifieke veiligheidshoofdstuk
- Meldplicht bij incidenten breder
- Wetsvoorstel Publiekrechtelijke omvorming ProRail wel al integraal opgenomen (hoofdstuk 6) maar nog niet geïntegreerd
- Wet is niet van toepassing op sporen gelegen binnen een niet vrij voor het publiek toegankelijk terrein
artikel 1:2 onder a (Beperking toepassingsbereik)

Doel?

- Beter in lijn met Europese regelgeving
- Toekomstbestendig
- Flexibeler
 - beter gebruik van opties in Europese regelgeving
 - meer onderwerpen in lagere regelgeving te regelen
- Toegankelijker en overzichtelijker
- Systematische herstructurering

Planning IenW

- 2017 en 2018 Stakeholderbijeenkomsten IenW
- Q2 2021 Internetconsultatie
- Q3 2021 Aanbieding RvS
Schrijven lagere regelgeving
- Q1 2022 Indiening wetsvoorstel TK
Internetconsultatie lagere regelgeving
door lagere overheden en uitvoerings-
instanties (ProRail/ILT/ACM)
- Q2 2022 Indiening wetsvoorstel EK
Lagere regelgeving naar RvS
Internetconsultatie lagere regelgeving
- Q1 2023 Publicatie regelgeving
- 1 juli 2023 Inwerkingtreding

Acht gebruiksfuncties

Functie	Spoorwegen bestemd voor	Voorbeeld
A.	Uitsluitend openbaar personenvervoer	HSL Schiphol-Rotterdam-Breda
B.	Uitsluitend goederenvervoer	Havenspoorlijn en Betuwelijn
C.	Openbaar personen- en goederenvervoer	Grootste deel Nederlandse hoofdspoorweginfrastructuur
D.	Regionaal openbaar en goederenvervoer	Leeuwarden – Stavoren
E.	(Voor)stedelijk openbaar personenvervoer	S-Bahn Berlijn (bestaat (nog?) niet in NL)
F.	Metro, tram of lightrail	Metro- en tramnetwerken, Hoekse lijn
G.	Particulier gebruik voor eigen goederenactiviteiten in privaat eigendom	Bedrijfsaansluitingen tussen Rijksspoor en sporen bedrijfsterrein (o.a. TaTa Steel)
H.	Strikt lokaal, historisch of toeristisch gebruik	Stoomtrein Hoorn - Medemblik

Acht gebruiksfuncties

Functie	Spoorwegen bestemd voor	Soort spoor	Bestuurlijk verantwoorde lijk	Beheer infrastructuur (vernieuwing, onder-houd en beheer)	Rechtsregime
A.	Uitsluitend openbaar personenvervoer	Rijksspoor	Minister	ProRail	Volledige EU-recht (interop-, machinisten- en spoorweg-veiligheidsrichtlijn)
B.	Uitsluitend goederenvervoer	Rijksspoor	Minister	ProRail	Volledige EU-recht
C.	Openbaar personenvervoer en goederenvervoer	Rijksspoor	Minister	ProRail	Volledige EU-recht
D.	Regionaal openbaar en goederenvervoer	Rijksspoor	Decentrale overheid	ProRail	Volledige EU-recht (door NL van toepassing verklaard)
E.	(Voor)stedelijk openbaar personen vervoer per trein	Lokaal spoor	Decentrale overheid	?	Nationaal recht maar EU-recht t.a.v. machinist en veiligheid
F.	Metro, tram lightrail	Lokaal spoor	Decentrale overheid	Decentrale overheid	Nationaal recht
G.	Particulier gebruik voor eigen goederen activiteiten in privaat eigendom	Privaat spoor	Eigenaar	Eigenaar	Nationaal recht
H.	Strikt lokaal, historisch of toeristisch gebruik	Privaat spoor	Eigenaar	Eigenaar	Nationaal recht

Aanwijzing spoorweg

- Rijks- en lokaalspoorwegen worden door de minister aangewezen bij KB
- Bepaling in het concept dat “*belanghebbenden vooraf moeten worden gehoord*” is achterhaald. Dergelijke aanwijzing is geen AVV maar een concretiserend besluit van algemene strekking is omdat het toepassingsbereik van Spoorwegwet wordt geconcretiseerd
CBB 20 april 202 ECLI:NL:CBB:2021:445
- Belanghebbenden kunnen zienswijze indienen en bezwaar en beroep instellen

Veiligheid en meldplicht

- Alle veiligheidsgerelateerde onderwerpen in hoofdstuk 3
 - verplichting van alle actoren om risico's te beheersen
 - veiligheidscertificaat
 - veiligheidsbeheersysteem
 - met onderhoud belaste entiteit
 - beoordelingsinstanties
 - ongevallen- en incidentenonderzoek
- Nieuw is dat zorgplicht voor veiligheid geldt voor iedere partij die daar invloed op heeft. Dus niet alleen
 - de spoorwegonderneming
 - beheerder en
 - de met onderhoud belaste entiteit (ECM)
- Verankering rol nationale veiligheidsinstantie. Komt volledig bij ILT te liggen o.b.v. attributie
- Plicht van een ieder om onverwijld incidenten te melden

Wat verandert er (in principe) niet?

- Iserschikking en modernisering; inhoudelijke wijzigingen worden niet beoogd
- De regelgeving over
 - aanleg en onderhoud van infrastructuur
 - stations
 - de toegang tot infra, dienstvoorzieningen en diensten
 - gebruiksvergoeding
 - spoorwegpersoneel
 - verkeersleiding
 - Interoperabiliteit
 - spoorvoertuigen en toelating en
 - toezicht

wijzig niet of niet noemenswaardig (wel opletten)

- Wetsvoorstel ProRail ZBO is integraal opgenomen in hoofdstuk 6 maar is nog niet geïntegreerd

Commentaar NS (1)

- Betrokkenheid spoorsector matig
- Onderscheid in functiecategorieën a, b, c en d is academisch: bundelen
- Functiecategorie G (Particulier gebruikt voor eigen goederenactiviteiten in privaat eigen beheer) niet helder t.o.v. reikwijdtebepaling artikel 1.2 onder a
- Kaderwet met veel uitwerking in lagere regelgeving ('kan-bepalingen'). Deze lagere regelgeving is nog niet bekend waardoor geen integraal beeld
- Samenhang met wetsvoorstel Wet publiekrechtelijke omvorming ProRail (TK 2019-20, 35 396) onduidelijk
- (Stelsel)verantwoordelijkheid minister van IenW (te) minimaal ingevuld
- Digitale spoorkaart nog onduidelijk. Status? Beheer? Juridische betekenis?

Commentaar NS (2)

- Ontbreken van implementatie doelvoorschrift de veiligheid waar dat redelijkerwijze kan te verbeteren (óók op de interfaces)
- Meldplicht incidenten te breed
 - een ieder die betrokken is bij de exploitatie van spoorwegen en op de hoogte is van een incident*
- Ontbreken van ontheffing wettelijke eisen t.a.v.
 - spoorvoertuigen
 - spoorwegpersoneel
 - technische innovaties (zoals ATO)
- Moeilijk leesbaar door vele verwijzingen naar Europese richtlijnen
- Status buitendienst gesteld spoor niet ingericht (Unimog)

Unimog weg-railvoertuig van ProRail Incidentenbestrijding

Overige lopende wijzigingen

- Herziening Besluit capaciteitsverdeling hoofdspoorwegen
Differentiatie o.g.v. functie-indeling?
- Nieuwe Omgevingswet
Vergunningsplicht op emplacementen en geluid
- Ordening stations
- Onderhandse gunning HRN-concessie na 2025 en verdere liberalisering binnenlands personenvervoer over spoorwegen
- Wetsvoorstel ProRail ZBO

Hoe verder?

- 18 openbare reacties na internetconsultatie (OBV Logistiek, EC Rail, HRN, RET, BOZ, ATR, RTB Cargo, Ricardo, Dekra Rail, IPO, DB Cargo, Rover, MvBOV, RailGood, GVB, Strukton en NS)
- Q1 2022 indiening wetsvoorstel aan Tweede Kamer (ProRail ZBO?)
- Q2 2022 Lagere regelgeving in consultatie.
Betrokkenheid spoorsector?
- 1 juli 2023 in werking?

Dank voor uw aandacht!

Vragen?

Adriaan Hagdorn/NS Legal
06 55743900
adriaan.hagdorn@ns.nl